

Toezicht op de rol van de jeugdbeschermer

Colofon

- **Missie** JurisDidact streeft ernaar kennis en inzicht bij juristen te verhogen en de ontwikkeling van het professioneel handelen te bevorderen door middel van onafhankelijke, individuele nascholing.
- **PO-punten** 2
- **Geldigheid** U kunt de eindtoets maken zolang deze in uw online persoonlijk dossier staat vermeld.

- **Redactie** Mr. Pieter Dorhout, hoofdredacteur
Prof. mr. dr. Sven Brinkhoff
Mr. drs. Marije Jeltens
Mr. dr. Sander Kole
Mr. dr. Lies Punselie
- **Docent** Mr. Mariska Kramer
- **Uitgever** Igno Ketelaars
- **Vormgeving** Roelof Koster Design, Mildam

© 2024 JurisDidact, Gorssel
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

- **Bestellingen** De basisprijs van een programma is € 194,50 (excl. btw), tenzij anders vermeld. Bij gelijktijdige bestelling vanaf 4 programma's geldt korting. Zie hiervoor de website van JurisDidact. JurisDidact legt de gegevens van bestellers vast voor verwerking van de bestelling. De gegevens kunnen door ons worden gebruikt om u te informeren over relevante producten en diensten, tenzij u te kennen hebt gegeven hiertegen bezwaar te hebben.
- **Certificaten** Certificaten worden alleen toegekend aan kopers van losse programma's.
- **Administratie** Bij wijziging van de tenaamstelling en/of het adres verzoeken wij u deze gegevens door te geven aan de klantenservice van JurisDidact: Parallelweg 25, 7213 VT Gorssel.
- **Algemene voorwaarden** Levering en diensten geschieden volgens de Algemene voorwaarden van MOCuitgevers BV, gedeponoord bij de Kamer van Koophandel onder nummer 6469182. Een exemplaar van deze voorwaarden zal op verzoek worden toegezonden. De voorwaarden zijn te raadplegen via www.mocuitgevers.nl.

Inhoud

Inleiding – 5

Pretoets – 7

Blok A

Tuchtrecht/professioneel toezicht

A1 Inleiding: de geregistreerde professional – 9

A2 Het tuchtrecht/professioneel toezicht – 10

A3 De beroepscode – 13

A4 Richtlijnen jeugdhulp en evaluatie tuchtrecht – 15

Blok B

De voorfase (totstandkoming plan van aanpak, rapportage en dossiervorming)

B1 Inleiding – 18

B2 Dossiervorming en waarheidsvinding – 19

B3 Inzage in het dossier en recht op rectificatie – 21

B4 Het plan van aanpak en goed hulpverlenerschap – 27

Blok C

Verzoeken van de jeugdbeschermer

C1 Inleiding – 30

C2 Het verzoekschrift – 31

Afkortingenlijst – **36**

Antwoorden pretoets en casuïstiek – **37**

Noten – **40**

Toetsvragen – **42**

Inleiding

De gecertificeerde instelling (GI) voert de kindbeschermingsmaatregelen uit: de ondertoezichtstelling (OTS) en de voogdijmaatregel. De voogdijmaatregelen zijn: voogdij na beëindiging van het gezag van de ouder(s) of na overlijden van de ouder(s) en de tijdelijke voogdij en de voorlopige voogdij. De tijdelijke voogdij wordt uitgesproken vanwege een vacuüm in het ouderlijk gezag. De voorlopige voogdij wordt (als spoedmaatregel) uitgesproken vanwege de bedreigde ontwikkeling van het kind en de daarmee samenhangende noodzaak om in het gezag te voorzien. In deze cursus blijven de tijdelijke voogdij en de voorlopige voogdij buiten beschouwing.

De kinderrechter moet beslissen op verzoeken van de gecertificeerde instelling. De betrokken jeugdbeschermer speelt als uitvoerder van de OTS-maatregel of voogdijmaatregel daarbij een grote rol. De jeugdbeschermer bepaalt immers de koers in het kader van de maatregel en de kinderrechter beslist op de verzoeken. Daarbij baseert de kinderrechter zich (in meer of mindere mate) op de rapportages/plannen van de jeugdbeschermer. De rechter past het recht toe en beantwoordt bijvoorbeeld de vraag of aan de gronden voor de – verlenging van de – OTS-maatregel en machtiging tot uithuisplaatsing of beëindiging van het gezag/gedeeltelijke overheveling van het gezag is voldaan. Vervolgens beslist hij tot toe- of afwijzing van het verzoek.

De advocaat die weet aan welke eisen het plan van aanpak, de rapportage en het verzoekschrift in het kader van de jeugdbeschermingsmaatregelen moeten voldoen en welke beroepsnormen (beroepscode) hierop voor de jeugdbeschermer van toepassing zijn, heeft een enorme voorsprong. Op 1 november 2014 is voor jeugdprofessionals het tuchtrecht ingevoerd (zie *Kamerstukken II* 2012/13, 33619, 3, p. 3-4; *Stb.* 2014, 405, p. 9-10). In 2022 is het begrip ‘tuchtrecht voor jeugdprofessionals’ vervangen door ‘professioneel toezicht voor jeugdprofessionals’ (zie tuchtrecht.skjeugd.nl). In deze cursus komen vragen aan de orde als: wat zijn de rechten van ouders/betrokkenen als het gaat om de totstandkoming van het plan van aanpak, de rapportage en het verzoekschrift? Aan welke wettelijke regels en beroepsnormen heeft de jeugdbeschermer zich te houden en wat zijn de taak en functie van de kinderrechter en welke rol speelt het professioneel toezicht?

Deze cursus is bedoeld voor de advocaat die op zoek is naar kennis over de uitvoeringspraktijk van de jeugdbeschermingsmaatregelen in relatie tot de rechtsingang bij de kinderrechter en (waar nodig) het tuchtcollege.

Blok A

Blok B

Blok C

Deze juridische nascholing bestaat uit de volgende blokken:

Tuchtrecht/professioneel toezicht

De voorfase (totstandkoming plan van aanpak/rapportage en dossiervorming)

Verzoeken van de jeugdbeschermer

■ **Doelstellingen**

Na afloop van deze juridische nascholing:

- kent u de basisbeginselen van het tuchtrecht/professioneel toezicht dat op de jeugdbeschermers van toepassing is;
- heeft u inzicht in de wettelijke en vereisten van het plan van aanpak, rapportage en (de procedure met betrekking tot) het verzoekschrift van de jeugdbeschermer;
- heeft u kennis over de mogelijkheid/mogelijkheden hierop te reageren.

■ *Opmerking*

Deze nascholing is in drie gedeelten, Blok A, B en C door te werken. U zult per blok een uur nodig hebben. Mogelijk beklijft de stof beter als u het programma in drie gedeelten doorwerkt.

■ *Criteria toets*

U slaagt voor de eindtoets als u minimaal 6 van de 10 vragen juist hebt beantwoord. U kunt tweemaal herkansen.

■ *Over de docent*

Mr. Mariska Kramer is werkzaam als zelfstandig advocaat te Haarlem en heeft bijna 20 jaar als juridisch stafmedewerker bij de Stichting Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering (LJ&R) gewerkt, zij is gespecialiseerd in de jeugdbescherming en pleegzorg in het bijzonder. Mariska Kramer geeft lezingen en cursussen en brengt regelmatig juridische publicaties uit over de positie van het (pleeg) kind in de jeugdbescherming.

Om voor uzelf te bepalen wat uw kennisniveau is van dit onderwerp, kunt u vrijblijvend de pretoets maken. De resultaten van de pretoets tellen niet mee voor uw eindscore.

- 1 Welke stelling is juist?
 - A De jeugdbeschermer mag de reactie van de ouders op het verzoekschrift/rapportage altijd aan de rechtbank nasturen.
 - B De jeugdbeschermer bepaalt ten aanzien van zijn verzoekschrift wie er als belanghebbenden worden aangemerkt.
 - C Het conceptplan van aanpak moet eerst met de ouders worden besproken.

- 2 Welke stelling is juist?
 - A Het plan van aanpak moet binnen zes weken na de uitspraak van de OTS worden vastgesteld.
 - B De betrokkene aan wie inzage is verleend dan wel mededeling is gedaan omtrent zijn persoonsgegevens kan de gecertificeerde instelling schriftelijk verzoeken de hem betreffende persoonsgegevens te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen, of af te schermen indien deze feitelijk onjuist zijn, voor het doel of de doeleinden van de verwerking onvolledig of niet ter zake dienend zijn dan wel anderszins in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt.
 - C Geschillen over de uitvoering van de voogdijmaatregel kunnen aan de kinderrechter worden voorgelegd.

- 3 Welke stelling is juist?
 - A De Raad voor de Kinderbescherming moet in zijn verzoekschrift de van belang zijnde feiten volledig en naar waarheid aanvoeren.
 - B De jeugdbeschermer kan in het kader van de OTS aan de ouders een schriftelijke aanwijzing geven.
 - C De pleegouders zijn automatisch belanghebbenden in de procedures over het pleegkind voor wie zij twee jaar of langer zorgen.

4 Welke stelling is juist?

- A Voordat een klacht bij de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) tegen een jeugdbeschermer kan worden ingediend, moet eerst de klachtenprocedure van de GI zijn doorlopen.
- B Een klacht bij de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) kan zowel tegen de gecertificeerde instelling als tegen de individuele jeugdbeschermer zijn gericht.
- C Een berisping kan worden opgelegd met of zonder openbaarmaking.

5 Welke stelling is juist?

- A Alle jeugdhulpverleners zijn in het kader van de OTS verplicht om in rapportages of verzoekschriften de van belang zijnde feiten volledig en naar waarheid aan te voeren.
- B De gedeeltelijke overheveling van het ouderlijk gezag is gekoppeld aan de (duur van de) OTS.
- C Indien een betrokkene het niet eens is met beslissingen van de gecertificeerde instelling over inzage, afschrift en rectificatie, kan hij zich binnen zes weken na het antwoord van de gecertificeerde instelling wenden tot de burgerlijke rechter, zie art. 35 lid 1 van het Uitvoeringsbesluit Algemene Verordening Gegevensbescherming.

CASUS 1

Herman

Herman is uw cliënt. Hij is de vader van Jeffrey (6 jaar) en Jason (11 jaar) die onder toezicht zijn gesteld en uit huis zijn geplaatst. Herman is zeer ontevreden over de jeugdbeschermer die de OTS uitvoert. Jeffrey en Jason zijn in een pleeggezin geplaatst.

- a Kan de vader tegen de jeugdbeschermer een tuchtklacht indienen?

- b Stel, de vader is ook zeer ontevreden over de pleegzorgbegeleider: is de pleegzorgbegeleider een geregistreerde professional?

- c Kunt u de kinderrechter verzoeken te toetsen of de jeugdbeschermer zich aan de beroepscode heeft gehouden?

In art. 4.1.6 lid 5 Jw in verband met art. 5 Besluit Jw is geregeld dat de gecertificeerde instelling en de jeugdhulpaanbieder er zorg voor (moeten) dragen dat hun taken worden uitgevoerd door geregistreerde professionals. Jeugdbeschermers zijn geregistreerde professionals. De gecertificeerde instelling moet ervoor zorgdragen dat de jeugdbeschermers als geregistreerde professionals hun taken kunnen verrichten met inachtneming van de voor hen geldende professionele standaarden. De beheerder van het beroepsregister is de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ). Deze stichting heeft als taak te waarborgen dat de in het Kwaliteitsregister Jeugd opgenomen beroepsbeoefenaren handelen volgens voor hen geldende

professionele standaarden, art. 5.4.3 lid 1 Besluit Jw. Het Kwaliteitsregister Jeugd toetst of de geregistreerde zich aantoonbaar schoolt, competenties onderhoudt en continu blijft op zijn of haar vakgebied.

Een jeugdprofessional (hier: de jeugdbeschermer) wordt alleen in het beroepsregister opgenomen als hij/zij voldoet aan eisen van vakbekwaamheid. Met de verplichting tot inschrijving in het kwaliteitsregister verbindt de jeugdprofessional zich aan de normen en standaarden die de beroepsgroep zelf aan goede professionals stelt, zoals de beroepscode en vakinhoudelijke richtlijnen. Zie art. 5.4.3 lid 2 Besluit Jw waarin is bepaald dat statuten van de stichting voorzien in de binding van de geregistreerde beroepsbeoefenaren aan een adequaat systeem van normhandhaving, op grond waarvan passende maatregelen kunnen worden genomen tegen beroepsbeoefenaren die niet voldoen aan de voor hen geldende professionele standaarden.

Beroepsregistratie draagt hiermee bij aan de kwaliteit van de hulpverlening en jeugdbescherming.

A2

Het tuchtrecht/professioneel toezicht

Eén van de doelstellingen van het tuchtrecht/professioneel toezicht is dat de geregistreerde (jeugd)professional kan worden beoordeeld op zijn/haar professioneel handelen. Hiervan kan de jeugdprofessional als individu leren. Tevens is het doel dat ook de hele beroepsgroep van deze toetsing kan leren en zichzelf kan verbeteren. Daarnaast kan tuchtrecht/professioneel toezicht normoverschrijdend gedrag voorkomen.

De gezinsvoogdijwerker (bij de OTS) en de voogdijwerker (bij voogdij), de medewerkers van de Raad voor de Kinderbescherming en de jeugdhulpverleners van de jeugdhulpaanbieders zijn geregistreerde professionals. Zij zijn verplicht geregistreerd in het Kwaliteitsregister Jeugd. Dit betekent dat zij hun taken (moeten) verrichten met inachtneming van de voor hen geldende professionele standaarden. Deze zijn onder meer neergelegd in de beroepscode. Indien betrokkenen, bijvoorbeeld de (pleeg)ouder(s) of de minderjarige, van mening zijn dat door de jeugdhulpverlener of de jeugdbeschermer in strijd is gehandeld met de beroepscode, kunnen zij overgaan tot het indienen van een tuchtklacht tegen de geregistreerde professional. Voor het indienen van een tuchtklacht is bijstand door een advocaat niet verplicht.

Op 1 november 2022 is het Tuchtreglement vervangen door het Reglement Professioneel Toezicht en het Procesreglement Professio-

neel Toezicht. Met de inwerkingtreding van het Reglement Professioneel Toezicht en het Procesreglement Professioneel Toezicht is een aantal belangrijke wijzigingen in de klachtafhandeling geregeld. In de reglementen wordt het indienen van een klacht vereenvoudigd en is gekozen voor de zogenoemde 'leerroute'. Eén van de doelen van het tuchtrecht is dat de jeugdprofessional en de beroepsgroep leren van een ingediende klacht. Het tuchtrechtproces werd volgens de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) door klagers en jeugdprofessionals als zwaar beschouwd, wat het lerende element in de weg zat. Er wordt daarom nu gewerkt met de zogenoemde Commissie van Consultatie die in gesprek gaat met partijen over de klacht en op zoek gaat naar een leeropbrengst. Als daarvan sprake is, wordt deze besproken.

Deze aanpak is volgens het SKJ sneller, het contact met partijen directer en er is meer aandacht voor leren en reflectie. De verwachting van het SKJ is dat het proces voor partijen minder zwaar voelt en dat leren daardoor weer mogelijk wordt.

■ **Het Voorportaalcollege**

Het Voorportaalcollege bepaalt de wijze van klachtbehandeling. Binnengekomen klachten worden voorgelegd aan het Voorportaalcollege. Het Voorportaalcollege is een kamer van het College van Toezicht. Het bestaat dus uit dezelfde leden als het College van Toezicht.

Het Voorportaalcollege beoordeelt of de klacht ontvankelijk en niet kennelijk ongegrond is. Als de klacht in behandeling wordt genomen zijn er drie mogelijkheden: het Voorportaalcollege kan de klacht verwijzen naar de mediator, naar de Commissie van Consultatie of naar het College van Toezicht. Tegen deze beslissing staat geen rechtsmiddel open.

Uit het toelichtend voorblad bij het Reglement Professioneel Toezicht blijkt dat het Voorportaalcollege voor het nemen van deze beslissing bij beide partijen informatie kan opvragen.¹

■ **Mediation, Commissie van Consultatie en College van Toezicht**

De mediator koppelt aan het Voorportaalcollege terug of partijen in de mediation tot afspraken zijn gekomen. Op grond van deze terugkoppeling beslist het Voorportaalcollege over de (verdere) afhandeling van de klacht.

De Commissie van Consultatie gaat in gesprek met beide partijen om hun visie te horen en stelt vast of er een leeropbrengst is voor de jeugdprofessional.² Indien dat het geval is, gaat de Commissie het gesprek hierover aan met de jeugdprofessional.

De visiegesprekken worden afzonderlijk, digitaal met de partijen gevoerd.³ Na het visiegesprek overleggen de commissieleden die het gesprek hebben gevoerd met het klankbordlid of er aanleiding is voor een vervolgesprek met de jeugdprofessional.

Als de Commissie van Consultatie aandachtspunten of leerpunten signaleert tijdens het visiegesprek of als bepaalde onderwerpen niet uitgebreid genoeg zijn besproken, wordt de jeugdprofessional

uitgenodigd voor een vervolgggesprek. Na het vervolgggesprek komt de Commissie opnieuw samen met het klankbordlid voor een tweede overleg. Tijdens dit overleg beslist de Commissie van Consultatie welk advies zij geeft aan het Voorportaalcollege.

De uitkomst na het visieggesprek kan dus zijn dat er een vervolgggesprek plaatsvindt of dat de Commissie van Consultatie na het overleg overgaat tot het opstellen van een advies voor het Voorportaalcollege.

De Commissie van Consultatie koppelt door middel van een advies naar het Voorportaalcollege terug of de klacht als afgehandeld kan worden beschouwd. Het Voorportaalcollege beslist uiteindelijk over de afhandeling van de klacht.

Als een klacht gaat over een mogelijk ernstige schending van de algemene tuchtnorm, verwijst het Voorportaalcollege de klacht door naar het College van Toezicht. Hierop wordt de klager gevraagd om een toelichtend klachtformulier in te dienen. De klager moet op dit formulier de klacht uitgebreid toelichten en onderbouwen. Na indiening van het toelichtend klachtformulier volgt opnieuw een check door het Voorportaalcollege. Als de klacht aan alle vereisten voldoet, wordt verweer opgevraagd bij de jeugdprofessional. Vervolgens neemt het College van Toezicht de klacht in behandeling⁴ (zie ook hierna bij Reglement Professioneel Toezicht).

Ten aanzien van tegen jeugd- en gezinsprofessionals ingediende klachten heeft het Voorportaalcollege dus de voornoemde (drie) verwijzingsmogelijkheden.

■ College van Toezicht en College van Beroep

Bij het tuchtrecht staat het toetsen van het individuele beroepsmatige handelen van de professional centraal. In eerste aanleg beoordeelt het College van Toezicht de tuchtklacht. Een eventueel hoger beroep wordt behandeld door het College van Beroep.

Niet iedere klacht wordt dus nog door het College van Toezicht behandeld. Het Voorportaalcollege beslist of de klacht door het College van Toezicht wordt behandeld of niet.

De meeste klachten worden behandeld door de Commissie van Consultatie of, zij het in mindere mate, in mediation.⁵

De Colleges van Toezicht en Beroep kunnen maatregelen opleggen aan jeugdprofessionals die zijn geregistreerd in het Kwaliteitsregister Jeugd, als zij zich hebben gedragen in strijd met vastgestelde regels voor de beroepsuitoefening (de professionele standaard). De professionele standaard bestaat uit de beroepscode en de richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming. Als het College van Toezicht of (in hoger beroep): het College van Beroep vaststelt dat de jeugdprofessional niet heeft gehandeld conform de professionele standaard, kan een maatregel worden opgelegd.